

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

«_____» 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА РОБОТА В СФЕРІ ДОЗВІЛЛЯ

для студентів

спеціальності

освітньо-професійної програми

освітньо-професійного ступеня

231 Соціальна робота

Соціальна педагогіка

фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>1100</u>	
<u>[Signature]</u> (підпис)	(прізвище-ім'я)
«_____»	20.03.2023

Київ-2023

Розробник: Піголенко Юлія Анатоліївна, викладач циклової комісії з педагогічної освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Піголенко Юлія Анатоліївна

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від «30» серпня 2023 року №1

Голова циклової комісії *АД* Альона ДОЦЕНКО

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2023 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи *О.Тариф* Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи *OK* Оксана КАЛАШНИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»_____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»_____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»_____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»_____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4,5 /135	
Курс	4	
Семестр	VII	VIII
Кількість змістових модулів з розподілом:	4,5	
Обсяг кредитів	2,5	2
Обсяг годин, у тому числі:	75	60
Аудиторні	34	30
Модульний контроль	6	2
Семестровий контроль	-	-
Підготовка і складання підсумкового контролю	17	13
Самостійна робота	18	15
Форма контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: формування в майбутніх соціальних педагогів компетентностей організації та проведення соціально-педагогічної роботи в сфері дозвілля; підготовка майбутніх фахівців до організації, проектування та проведення дозвілєвої роботи з різними категоріями населення. Набуття студентами практичних умінь та навичок організації дозвілля в різних закладах культурно-дозвілєвої сфери.

Завдання курсу:

- ознайомлення студентів з теоретичною основою дозвілєвої діяльності (поняття, складові, принципи, напрями, функції, моделі, форми та методи);
- ознайомлення студентів з історією та сучасним станом організації дозвілля в Україні і за кордоном;
- забезпечення засвоєння студентами знань методичних засад соціально-педагогічної діяльності в контексті організації дозвілля з дітьми та учнівською молоддю;
- інформування про механізми керування культурно-дозвілєвою сферою;

- ознайомлення студентів зі специфікою потреб, інтересів, установок, мотивів дозвільної активності дітей, молоді та дорослих;
- виявлення сучасного стану і тенденцій розвитку дитячих, підліткових та молодіжних рухів, товариств та їх роль в організації змістовного дозвілля.

Дисципліна «Соціальна робота в сфері дозвілля» як обов'язковий компонент освітньо-професійної програми, забезпечує оволодіння студентами фаховими та предметними компетентностями:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Фахові компетентності		
ФК-10	Уміння здійснювати корекцію відхилень у поведінці дітей, молоді, працювати з групами ризику в умовах неформального спілкування	Модуль 3: 14-17
ФК-13	Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад	Модуль 3: 11-17
ФК-18	Володіння навичками прикладної творчої діяльності, ігротехніками, методами арт-терапії	Модуль 3: 12-13
Предметні компетентності		
	Використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Модуль 2: 6, 7, 8
	Здатність визначати пріоритетні напрями організації та проведення соціальної роботи в сфері дозвілля;	Модуль 1-3: 1-17
	Готовність застосовувати методи та форми соціально-педагогічних роботи під час організації дозвілля;	Модуль 2: 6-10 Модуль 3: 11
	Готовність співпрацювати та налагоджувати професійні стосунки з різними громадсько-культурними осередками, навчальними та позанавчальними закладами щодо організації соціальної роботи в сфері дозвілля;	Модуль 2: 6 Модуль 3: 14, 15
	Здатність моделювати, планувати, організовувати соціальну роботу в сфері дозвілля, встановлювати контакт і організовувати дозвілля різних соціальних категорій населення;	Модуль 3: 14-17
	Здатність будувати стратегію	Модуль 3: 11

	соціально-педагогічної роботи, спрямовану на саморозвиток особистості, реалізацію її творчого потенціалу, здібностей, задатків;	
	Готовність активізувати соціальні ресурси щодо організації та проведення дозвілля;	Модуль 2: 6-10
	Здатність продукувати нові ідеї (креативність) та адаптувати їх до нових ситуацій соціальної роботи в сфері дозвілля.	Модуль 1: 2 Модуль 2: 6, 7, 8 Модуль 3: 11, 12, 16

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення дисципліни студенти:

- організують соціально корисну діяльність дітей і підлітків, формувати демократичну систему взаєностосунків у підлітковому середовищі, а також з-поміж дітей і дорослих. **(ПРН-4)**
- розробляють перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення в складних ситуаціях. **(ПРН-5)**
- використовують різні види прикладної творчої діяльності, ігрові форми роботи з різними категоріями клієнтів. **(ПРН-22)**

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторні			підготовка і складання	Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні		
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади соціальної роботи в сфері дозвілля						
Тема 1. Сфера дозвілля як предмет соціальної роботи.	9	2	2		2	3
Тема 2. Становлення та розвиток дозвілля в Україні та за кордоном.	6	2		2	2	
Тема 3. Культурно - дозвіллева діяльність як складова соціокультурної діяльності.	6	2				4
Тема 4. Структура дозвіллевої діяльності. Суть і призначення відпочинку	6	2				4
Тема 5. Педагогіка дозвілля	7	2	2		3	
Модульний контроль 1	3					
Разом	37*	10	4	2	7	11
Змістовий модуль 2. Соціально-педагогічні інститути дозвілевої сфери						
Тема 6. Організація дозвіллевої роботи в клубах за місцем проживання, дозвіллевих центрів, позашкільних закладах	10	2		2	2	4
Тема 7. Організація дозвіллевої соціально-педагогічної роботи в умовах оздоровчого табору.	9	2		2	2	3
Тема 8. Дозвілева робота в парках, туристичних комплексах і готелях	6	2	2		2	
Тема 9. Музей як центр дозвілля. Бібліотеки.	6	2		2	2	
Тема 10. Світова інфраструктура дозвілля	4	2			2	
Модульний контроль 2	3					
Разом	38*	10	2	6	10	7
Разом за 7 семестр	75	20	6	8	17	18
Змістовий модуль 3.						
Особливості діяльності соціального педагога як організатора у сфері дозвілля.						
Методика організації дозвілевої діяльності з різними категоріями населення						
Тема 11. Функції та завдання соціального педагога як організатора дозвілля.	9	2	2		2	3
Тема 12. Основи сценарної роботи як складова організації дозвіллевої діяльності.	6	2		2	2	
Тема 13. Гра в культурно - дозвіллевій діяльності соціального педагога. Анімаційна робота.	12	2	2	2	2	4
Тема 14. Особливості організації дозвіллевої роботи соціального педагога з підлітками.	12	4	2		3	3
Тема 15. Організація родинного (сімейного) дозвілля.	9	2		2		5

Тема 16. Організація соціально-дозвілевої роботи з дітьми ВПО та з дітьми з інвалідністю.	6	2	2		2	
Тема 17. Організація дозвілля з особами похилого віку.	4	2			2	
Модульний контроль 3	2					
Разом за 8 семестр	60	16	8	6	13	15
Усього	135	36	14	14	30	33

* з урахуванням модульного контролю

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади соціальної роботи в сфері дозвілля.

Тема 1. Сфера дозвілля як соціально-культурне явище.

Проаналізувати сутність вільного часу та визначити його структуру. Сутність понять «час», «вільний час», «дозвілля», «дозвіллева діяльність». Структура вільного часу. Сфера дозвілля як важливий елемент соціальної структури суспільства. Концепції дозвілля. Функції та рівні дозвілля. Специфічні ознаки дозвілля. Принципи організації дозвіллевої діяльності.

Основні поняття теми: час, бюджет часу, вільний час, дозвілля, дозвіллева діяльність, культура дозвілля, функції дозвілля, структура дозвілля, принципи дозвілля, середовище, особистість, суспільство.

Семінарське заняття 1. Теоретичні засади дозвіллевої діяльності.

Основна література: 1. *Додаткова література:* 7, 16.

Тема 2. Становлення та розвиток сфери дозвілля в Україні та за кордоном.

Генеza становлення дозвілля в Україні. Специфічні риси культурно - дозвіллевої діяльності в Україні: громадськість, колективність форм дозвілля, морально-етична спрямованість, родинні традиції дозвілля, регіональність тощо. Соціально – історичні особливості становлення дозвіллевої діяльності за кордоном.

Основні поняття теми: театр, стадіон, ритуал, обряд, свята, українська міфологія, вечорниці, молодіжні центри, палаци, будинки культури.

Практичне заняття 1. Досвід організації дозвіллевої діяльності за кордоном.

Основна література: 2. *Додаткова література:* 1, 13, 14, 16.

Тема 3. Культурно - дозвіллева діяльність як складова соціокультурної діяльності.

Соціально-культурна цінність дозвілля. Функція дозвілля. Форми та види відпочинку. Принципи організації відпочинку. Психолого-педагогічні засади культурно-дозвіллевої діяльності. Управління та підготовка кадрів дозвіллевої сфери.

Основні поняття теми: дозвілля, дозвіллева діяльність, культура дозвілля, функції дозвілля, структура дозвілля, суспільство, концепція дозвіллевої політики, культурно-дозвіллева діяльність дітей.

Основна література: 1. *Додаткова література:* 7.

Тема 4. Структура дозвіллевої діяльності. Суть і призначення відпочинку

Інститути дозвіллевої сфери. Законодавчо – нормативне забезпечення дозвіллевої сфери. Загальна характеристика закладів сфери дозвілля. Інноваційні заклади дозвіллевої сфери. Напрями діяльності, зміст і функції діяльності соціального педагога в різноманітних дозвіллевих інституціях.

Основні поняття теми: інфраструктура, законодавчо – нормативна база, позашкільні заклади, клуб, клуб за місцем проживання, гурток, літній табір відпочинку, парк, культурно-оздоровчі комплекси, центри культури та дозвілля, клуби-кафе.

Основна література: 2, 4. *Додаткова література:* 2, 17.

Тема 5. Педагогіка дозвілля

Педагогічні засади дозвілля. Функціоналі педагогів. Методи та форми організації дозвіллевої діяльності. Освітній та виховний потенціал дозвілля. Об'єкт,

предмет, функції і принципи педагогіки дозвілля.

Основні поняття теми: педагогіка дозвілля, споживання культурних благ, гедонізм, готовність до організації культурно-дозвілевої діяльності.

Семінарське заняття 2. Характерні особливості здійснення педагогіки дозвілля.

Основна література: 2. *Додаткова література:* 13, 16.

Змістовий модуль 2. Соціально-педагогічні інститути дозвілевої сфери

Тема 6. Організація дозвілєвої роботи в клубах за місцем проживання, дозвілєвих центрів, позашкільних закладах

Характеристика соціально-педагогічної роботи в клубах за місцем проживання. Диференціація клубів за місцем проживання. Функції та принципи діяльності клубів за місцем проживання. Позашкільний заклад як складова соціально-педагогічної роботи в сфері дозвілля. Напрями діяльності позашкільних закладів та їх загальна характеристика. Зміст, завдання, принципи роботи позашкільних закладів. Функції соціально-педагогічної роботи педагога в позашкільних закладах. центр дозвілля дітей та юнацтва

Основні поняття теми: клуб, клубне об'єднання, клуб за місцем проживання, структура, види, центр дозвілля дітей та юнацтва, позашкільний заклад, творчі об'єднання, клуб, гурток, секція, студія, центр, ансамбль, театр, майстерня, лабораторія, ігрові технології, колективні творчі справи

Практичне заняття 2. Спроекувати план роботи клубу за місцем проживання.

Основна література: 1, 2. *Додаткова література:* 3, 10, 14, 17.

Тема 7. Організація дозвілєвої соціально-педагогічної роботи в умовах оздоровчого табору.

Особливості дозвілєвої соціально-педагогічної роботи в умовах літнього оздоровчого табору. Сутність та специфіка роботи соціального педагога як організатора дозвілєвої діяльності дитячих та юнацьких колективів в умовах літнього табору. Таборова зміна: етапи, особливості організації та проведення. Особливості тематичної зміни. Методика організації типових дозвілєвих форм роботи соціального педагога в умовах таборової зміни.

Основні поняття теми: соціальний педагог, тимчасовий колектив, літній оздоровчий табір, таборова зміна, комплексні форми роботи, масові форми роботи, тематичний тиждень, тематичний день.

Практичне заняття 3. Характеристика дозвілєвих форм роботи соціального педагога в умовах літнього оздоровчого табору.

Основна література: 2, 5. *Додаткова література:* 9, 13, 14.

Тема 8. Дозвілева робота в парках, туристичних комплексах і готелях

Дозвілєва діяльність в парках. Просвітна, рекреаційна, соціальна, виховна, культурна, екологічна функції дозвілєвих парків. Екологічні проекти дозвілєвих парків. Мета туристичного дозвілля. Залучення людини до дозвілєвих заходів в туристичних комплексах - готелях, санаторіях, пансіонатах, туристичних базах і таборах, туристичних клубах. Поняття «туризм», види та форми туризму, класифікація туризму, типові положення про територіальний спортивний туристський клуб. Туристичні походи та подорожі.

Основні поняття теми: парк, екологія, туристичне дозвілля, готель, санаторій,

пансіонат, туризм, турбаза, туристичний клуб.

Семінарське заняття 3. Здійснення дозвілевої діяльності в різних соціальних інститутах.

Основна література: 3, 5. Додаткова література: 10, 13.

Тема 9. Музей як центр дозвілля. Бібліотеки.

Концепція відкритого музею. Функції сучасного музею. Основні джерела фінансування музеїв. Форми інтеграції музеїв у дозвіллеву сферу. Основні тенденції музейної діяльності. Музейна педагогіка. Методи музейно-педагогічної діяльності. Бібліотека як важливим осередком культури. Форми роботи з дітьми та молоддю в бібліотеці. Любительська діяльність, як прояв хобі. Хобі-групи як форма вияву культуротворчих самодіяльних ініціатив.

Основні поняття теми: музей, поповнення бібліотечних фондів, імідж та реклама книгозбірні, інформаційні послуги, бібліотерапія.

Практичне заняття 4. Музеї і бібліотеки як хранителі культурної спадщини світу.

Основна література: 4, 5. Додаткова література: 1, 2, 4, 6, 8, 10.

Тема 10. Світова інфраструктура дозвілля

Інфраструктура туризму закордоном. Музеї і бібліотеки як складові об'єкти світової соціальної інфраструктури. Дозвіллево-спортивна діяльність. Просвітницька, культурно-мистецька діяльність. Релігійно-духовна діяльність. Структура клубних закладів за кордоном. Клубна діяльність у світі.

Основні поняття теми: інфраструктура дозвілля, дозвіллево-спортивна діяльність, клуби для молоді, церковні молодіжні організації.

Основна література: 3. Додаткова література: 1, 16

Змістовий модуль 3. Особливості діяльності соціального педагога як організатора дозвілля. Методика організації дозвіллевої діяльності з різними категоріями населення

Тема 11. Функції та завдання соціального педагога як організатора дозвілля.

Специфіка діяльності соціального педагога щодо організації різних видів і напрямів дозвілля. Основні функції та завдання соціального педагога як організатора дозвілля. Нормативно – правове забезпечення діяльності соціального педагога в сфері дозвілля. Основи професійної майстерності соціального педагога в сфері дозвілля.

Основні поняття теми: соціальний педагог, сфери дозвілля, функції соціального педагога, нормативно – правове забезпечення, професійна майстерність.

Семінарське заняття 4. Професійний портрет педагога дозвіллевої сфери.

Основна література: 2. Додаткова література: 3, 9, 13, 14.

Тема 12. Основи сценарної роботи.

Сценарно-режисерські технології культурно - дозвіллевої діяльності. Специфіка професійної діяльності соціального педагога: керівник, режисер-постановник, сценарист. Етапи розробки сценарію. Основні вимоги до його розробки. Сутність постановочного плану. Оформлення монтажного листа. Блоки сценарію – ведучі, завдання, конкурси.

Основні поняття теми: дозвілля, організація дозвілля, культурно - дозвіллева діяльність, сценарно-режисерські технології, моделювання, режисер, сценарист, монтажний лист, конкурс, творчі завдання.

Практичне заняття 5. Основи сценарної роботи. Створення заявки на сценарій

Основна література: 2. *Додаткова література:* 13, 17.

Тема 13. Гра в культурно - дозвіллевій діяльності соціального педагога. Анімаційна робота.

Сутність і специфіка гри в соціально-педагогічній роботі. Класифікації ігор та ігрових технік. Умови організації та проведення гри в соціально-педагогічній роботі. Психолого – педагогічні умови організації гри.

Основні поняття теми: ігрова діяльність, гра, ігрові техніки, класифікація ігор, тематична ігрова програма, вулична ігротека, естафети, станційний експрес, аніматор, творчий потенціал гри.

Семінарське заняття 5. Ігрова діяльність в системі культурно-дозвіллевої діяльності

Практичне заняття 6. Методика проведення ігор.

Основна література: 1, 2, 3. *Додаткова література:* 5, 7, 14.

Тема 14. Особливості організації дозвіллевої роботи соціального педагога з підлітками.

Особливості соціально-педагогічної роботи з підлітками. Сучасні тенденції організації дозвілля підлітків. Психолого–педагогічні умови організації дозвілля підлітків. Етапи перевиховання «важких» підлітків. Принципи роботи з підлітками з девіантною поведінкою. Робота з обдарованими дітьми. Особливості організації дозвілля з дітьми та молоддю в умовах вуличного середовища. Характеристика цільової аудиторії в умовах вуличного простору. Форми організації вуличної дозвіллевої соціально-педагогічної роботи. Масова дозвіллева діяльність. Розважальні форми дозвілля. Основні вимоги щодо організації та проведення дозвіллевих форм роботи в умовах вуличного простору. Місце та роль реклами в організації дозвілля. Неформальні групи та об'єднаннями молоді як соціальне явище. Основні фактори виникнення і розвитку молодіжних субкультур. Особливості соціальної роботи у сфері дозвілля з неформальними групами та об'єднаннями. Скаутинг та гайдинг – форми організації дозвілля підлітків. Зміст, напрями та методи реалізації скаутських та гайдівських програм.

Основні поняття теми: підлітки, психолого-педагогічні умови, організація дозвілля, соціалізація, планування, організація масових заходів підлітків, самовиховання, вуличне середовище, вуличний простір, розважальне дозвілля, масові форми дозвілля, волонтери, реклама, неформальні групи, неформальні об'єднання, субкультура, скаутинг, гайдинг, скаутська програма, скаутський закон, гайдівська програма.

Семінарське заняття 6. Особливості дозвіллевої роботи з підлітками.

Основна література: 2. *Додаткова література:* 3, 13, 14, 15.

Тема 15. Організація родинного (сімейного) дозвілля.

Роль сім'ї в організації дозвілля. Сімейний відпочинок, його роль і значення. Культура родинного дозвілля. Охарактеризувати поняття та особливості організації родинного дозвілля. Основні форми сімейного дозвілля. Розкрити специфіку

організації вихідних, святкових та канікул в сім'ї. Організація дозвілля з військовослужбовцями та членами їх сімей.

Основні поняття теми: родина, сім'я, дозвілля, родинне дозвілля, вільний час, сімейний відпочинок, планування, організація сімейного дозвілля, родинні традиції, свята.

Практичне заняття 7. Охарактеризувати особливості організації дозвілля з різними типами сімей.

Основна література: 2. *Додаткова література:* 2, 3, 5, 12, 13.

Тема 16. Організація соціально-дозвілевої роботи з дітьми ВПО та з дітьми з інвалідністю.

Емоційно-психологічний стан внутрішньо переміщених осіб, які пережили травматичний досвід. Поведінкові особливості дітей, які пережили травматичний досвід, пов'язаний з військовими діями. Мультидисциплінарний підхід у допомозі внутрішньо переміщеним особам, сім'ям з дітьми. Компетенції фахівців для надання допомоги внутрішньо переміщеним особам, сім'ям з дітьми. освітні та дозвільні послуги для ВПО дітей і дорослих. Особливості дозвілевої роботи з дітьми з інвалідністю.

Основні поняття теми: внутрішньо переміщена особа, травма вторгнення, порушення прив'язаності, мультидисциплінарна команда,

Семінарське заняття 7. Організації дозвілля з соціально незахищеними верствами населення.

Основна література: 4. *Додаткова література:* 3, 5, 11, 12.

Тема 17. Організація дозвілля з особами похилого віку.

Місце та роль дозвілля в життєдіяльності людей похилого віку. Міжнародний досвід організації дозвіллевої роботи з особами третього віку. Сучасний стан проблеми організації соціально-педагогічної роботи з особами літнього віку в сфері дозвілля в Україні. Особливості організації роботи в сфері дозвілля з людьми похилого віку.

Основні поняття теми: люди похилого віку, третій вік, сфера дозвілля, культурно – творча діяльність, традиції, культура дозвілля, соціальна адаптація, ейджизм, активна життєва позиція, недержавні організації, державні організації.

Основна література: 2. *Додаткова література:* 9, 16.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5	5	5	8	8
Відвідування семінарських занять	1	2	2	1	1	4	4
Відвідування практичних занять	1	1	1	3	3	3	3
Робота на семінарському занятті	10	2	20	1	10	4	40
Робота на практичному занятті	10	1	10	3	30	3	30
Виконання завдання для самостійної роботи	5	3	15	2	10	4	20
Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом			78		84		130
Максимальна кількість балів					292		
Розрахунок коефіцієнта					4,87		

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Завдання для самостійної роботи є необхідною частиною навчально-методичного комплексу дисципліни.

Зміст самостійної роботи студентів має таку структуру:

1. Опрацювати зміст тем за літературою.
2. Відповісти на питання до семінарського заняття.
3. Виконати завдання (оцінюється в 5 балів).

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади соціальної роботи в сфері дозвілля

Тема 1. Сфера дозвілля як предмет соціальної роботи.

1. Скласти тематичний словник (не менше 20 термінів) за темою модуля.

Тема 4. Структура дозвіллевої діяльності, суть і призначення відпочинку

1.Скласти перелік законодавчих і нормативних документів, що регулюють діяльність дозвіллевої сфери.

Змістовий модуль 2. Соціально-педагогічні інститути дозвіллевої сфери

Тема 6. Організація дозвіллевої роботи в клубах за місцем проживання, дозвіллевих центрів, позашкільних закладах

1.Проаналізувати річний план роботи позашкільного закладу щодо організації дозвілля дітей та молоді (за власним вибором)

2. Скласти план роботи клубного закладу за місцем проживання для підлітків під час шкільних канікул.

Тема 7. Організація дозвіллевої соціально-педагогічної роботи в умовах оздоровчого табору.

1.Розробити план та зміст конкурсів для проведення фольклорного свята в умовах літнього оздоровчого табору

2.Розробити перелік назв таборових Днів-свят;

Тема 9. Музей як центр дозвілля. Бібліотеки.

Розробити мультимедійну презентацію про один з відомих музеїв (або бібліотек) та презентувати на занятті.

Змістовий модуль 3.

Особливості діяльності соціального педагога як організатора у сфері дозвілля.

Методика організації дозвіллевої діяльності з різними категоріями населення

Тема 11. Функції та завдання соціального педагога як організатора дозвілля.

1.Заповнити таблицю

Основні функції соціального педагога	Характеристика

Тема 13. Гра в культурно - дозвіллевій діяльності соціального педагога.

1.Розробити ігротеку, що складається з ігор однієї спрямованості (ігри в приміщенні, естафети, ігри в колі, ігри з м'ячем тощо). Проведення однієї гри (робота в парах).

Тема 14. Організація дозвіллевої роботи соціального педагога з підлітками.

1.Розробити сценарій для підлітків інтернатного закладу на соціальну тематику

Тема 15. Організація родинного дозвілля в соціально-педагогічній роботі.

1.Підготувати сценарій конкурсно-розважальної програми для сім'ї.

6. КОНТРОЛЬ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

6.1. Критерії оцінювання виконання практичних, лабораторних робіт та відповіді на семінарському занятті

Критерії оцінювання за 10 бальною шкалою

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
10	Відмінний рівень виконання завдань/відповідь повна, вичерпна й достатньо обґрунтована з, можливими, незначними недоліками
9	Достатньо високий рівень виконання завдань/відповідь без суттєвих (грубих) помилок, але не містить повних обґрунтувань
8	В цілому добрий рівень виконання завдань/відповідь містить незначну кількість несуттєвих помилок
7	Посередній рівень виконання завдань/відповідь містить значну кількість недоліків та/або незначну кількість помилок
5-6	Мінімально допустимий рівень виконання завдань, містить недоліки та помилки/відповідь неповна, що характеризується недостатньою обґрунтованістю, фрагментарністю, наявністю недоліків та помилок
3-4	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у формальному запам'ятанні деяких понять і фактів, без належного їх розуміння, нездатності застосувати такі знання при вирішенні завдань
1-2	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у неспроможності відтворити означення базових понять, положень, невмінні їх застосувати або виконання завдання/відповідь розпочата чи взагалі відсутня.

6.2. Критерії оцінювання виконання самостійних робіт

Якісними критеріями оцінювання виконання самостійної роботи студентами є:

1. Повнота виконання завдання: елементарна, фрагментарна, повна, неповна.
2. Рівень самостійності студента: під керівництвом викладача, консультація викладача, самостійно.

3. Рівень сформованості навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, складання плану, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо).

4. Рівень сформованості навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, вміння виконувати творчі завдання тощо).

5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь: низький (володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу); середній (володіння умінням вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань); достатній (уміння застосовувати набуті знання у стандартних практичних ситуаціях); високий (володіння умінням творчо-пошукової діяльності).

Критерії оцінювання за 5 бальною шкалою

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
5	Відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками

4	В цілому добрий рівень виконання, містить незначну кількість несуттєвих помилок
3	Посередній рівень знань, виконання містить значну кількість недоліків
2	Мінімально допустимий рівень виконання

6.3. Критерії оцінювання виконання модульних контрольних робіт

Модульний контроль проводиться за навчальним матеріалом окремих модулів після завершення лекційних і семінарських занять в письмовій формі. Тривалість проведення письмового модульного контролю становить 2 академічні години. Модульний контроль проводиться в письмовій формі і містить 25 різних за формою тестів. За кожен правильну відповідь на одне тестове завдання виставляється 1 бал, за неправильну відповідь – 0 балів.

Максимальна кількість балів за виконання роботи – 25.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді письмового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу.

Студент отримує підсумкову оцінку, якщо він виконав всі види навчальної роботи, передбачені навчальною програмою, без порушення встановлених термінів, успішно пройшов модульний контроль і набрав кількість балів, яка відповідає позитивній підсумковій модульній оцінці (не менше 35).

Форма проведення: письмова. Тривалість проведення: 2 год. Максимальна кількість балів: 40 балів. Критерії оцінювання: питання 1-25 – 1 бал, питання 31 -35 – 2 бали, питання 36 – 5 балів.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Сфера дозвілля як важливий елемент соціальної структури суспільства.
2. Концепція дозвілля.
3. Функції та рівні дозвілля.
4. Специфічні ознаки дозвілля.
5. Принципи організації дозвіллевої діяльності.
6. Генеза становлення дозвілля в Україні.
7. Специфічні риси культурно - дозвіллевої діяльності в Україні
8. Соціально – історичні особливості становлення дозвіллевої діяльності за кордоном.
9. Сутність поняття «соціокультурна анімація». Завдання соціокультурної анімації.
10. Функції педагогічної анімації.
11. Специфіка діяльності соціального педагога щодо організації різних видів і напрямів дозвілля.
12. Основні функції та завдання соціального педагога як організатора дозвілля.
13. Нормативно – правове забезпечення діяльності соціального педагога в сфері дозвілля.

14. Етапи розробки сценарію. Основні вимоги до його розробки.
15. Умови організації та проведення гри в соціально-педагогічній роботі. Психолого – педагогічні умови організації гри.
16. Інститути дозвіллевої сфери.
17. Порівняння української та світової інфраструктури дозвілля.
18. Напрями діяльності, зміст і функції діяльність соціального педагога в різноманітних дозвіллевих інституціях
19. Позашкільний заклад як складова соціально-педагогічної роботи в сфері дозвілля.
20. Напрями діяльності позашкільних закладів та їх загальна характеристика.
21. Характеристика соціально-педагогічної роботи в клубах за місцем проживання.
22. Функції та принципи діяльності клубів за місцем проживання.
23. Особливості дозвіллевої соціально-педагогічної роботи в умовах літнього оздоровчого табору.
24. Функції сучасного музею.
25. Об'єкт, предмет, функції і принципи педагогіки дозвілля.
26. Головні завдання музейної педагогіки.
27. Особливості здійснення процесу бібліотерапії.
28. Характеристика хобі-груп.
29. Поняття «туризм», види, форми, класифікація туризму.
30. Сутність та специфіка роботи соціального педагога як організатора дозвіллевої діяльності дитячих та юнацьких колективів в умовах літнього табору.
31. Сучасні тенденції організації дозвілля підлітків.
32. Скаутинг та гайдинг – форми організації дозвілля підлітків.
33. Зміст, напрями та методи реалізації скаутських та гайдівських програм.
34. Сімейний відпочинок, його роль і значення. Культура родинного дозвілля.
35. Особливості організації дозвілля з дітьми та молоддю в умовах вуличного середовища.
36. Форми організації вуличної дозвіллевої соціально-педагогічної роботи. Масова дозвіллева діяльність.
37. Місце та роль реклами в організації дозвілля.
38. Неформальні групи та об'єднаннями молоді як соціальне явище.
39. Принципи здійснення дозвіллевої роботи з девіантними підлітками?
40. Основні фактори виникнення і розвитку молодіжних субкультур.
41. Особливості соціальної роботи у сфері дозвілля з неформальними групами та об'єднаннями.
42. Особливості дозвіллевої роботи з дітьми з інвалідністю.
43. Поведінкові особливості дітей, які пережили травматичний досвід.
44. Місце та роль дозвілля в життєдіяльності людей похилого віку.
45. Міжнародний досвід організації дозвіллевої роботи з особами третього віку.

6.6. Шкала відповідності оцінок.

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок.
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь).
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Дозвілля школярів: ігри, конкурси, розваги. Київ : Шкільний світ, 2017. 156 с.
2. Клід І. Цікаве й корисне дозвілля. Організація літнього відпочинку: [посібник] / Ірина Клід, Марія Женчук. Тернопіль : Підручники і посібники, 2014. – 64 с.
3. Кравець О. М. К78 Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник / О. М. Кравець, С. І. Байлик ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 335 с.
4. Петровський О.М. Моделювання форм організації вільного часу особистості як умова розвитку культури в Україні: навчальний посібник. Київ, 2018. – 146 с.
5. Цимбалюк Н. М. Соціально-педагогічні проблеми удосконалення культурно-дозвілдової діяльності в закладах культури України (теорія, методологія, практика). Київ : КДК, 2018. – 175 с.

Додаткова:

1. Американський дизайн для організації дозвілля та розваг, на прикладі музеїв сучасного мистецтва. 2019. – Режим доступу:
<https://ukrbukva.net/85819-Amerikanskiiy-dizaiyn-dlya-organizacii-dosuga-i-razvlecheniyna-primere-muzeev-sovremennogo-iskusstva.html>
2. Антонова Н. Реалізація соціальних функцій музею в роботі з дітьми: організація вільного часу // Волинський музейний вісник: Наук. зб.: Вип. 6. / упр-ня культури Волин. ОДА; Волин. краєзн. музей; каф. документознавства і музейн. справи СНУ ім. Лесі Українки; Упоряд. А. Силук. Луцьк, 2014. – С. 77–82.
3. Веретенко, Т. Г., Лехолетова, М. М. Сутність і класифікація педагогічних умов формування здоров'язберігальної компетентності майбутніх соціальних педагогів і працівників / Т. Г. Веретенко, М. М. Лехолетова // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, 2017. Серія: Педагогіка (1). с. 85-92.
4. Вознічка-Парузель Б. Бібліотерапія: від теорії до практичної діяльності / Б. Вознічка-Парузель // Острів безпеки у світі небезпек: на допомогу бібліотерапевту / упоряд.: Л. А. Лугова, Ю. В. Стадницька ; Львів. обл. б-ка для дітей. Львів, 2016.
5. Дозвілля школярів: ігри, конкурси, розваги [Текст] / упоряд.: Л. Шелестова, Н. Чиренко, Н. Чернякова. Київ : Шкільний світ, 2015. – 126 с.
6. Дудар О. В. До питання розвитку музейної педагогіки в Україні // Музейна педагогіка – проблеми, сьогодення, перспективи. Матеріали науково-практичної конференції (24–25 вересня 2013 р.) / Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник. Київ, 2013.
7. Залібовська-Ільніцька З. Соціокультурна анімація: теорія і практика. Актуальні проблеми соціальної сфери: збірник статей студентів і викладачів / за заг. ред. Н.П. Павлик. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2020. Вип. 10. – 148 с.

8. Ковальчук Т. Роль бібліотек в організації дозвілля студентської молоді / Т. Ковальчук, Б. Опальчук // Вісник Книжкової палати. 2012. № 4. – С.14-18.
9. Короткова, Р. І. Використання елементів театральної педагогіки в роботі соціального педагога / Р.І. Короткова. /Г. // Науковий Часопис НПУ імені М. П. Драгоманова: зб. наукових праць. / [редкол.: Капська А. Й., Вайнола Р. Х., Годлевська А. І. та ін.]. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. Випуск 18. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка, 2012. – С.24-30
10. Лунячек В.Е., Багач С.В. Управління туристсько-краєзнавчою роботою у загальноосвітніх навчальних закладах: навч.-метод. посіб. до курсу «Новітні технології в управлінні освітою» / В.Е. Лунячек, С.В. Багач. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2014. – 43с.
11. Психосоціальна допомога внутрішньо переміщеним дітям, їхнім батькам та сім'ям з дітьми зі Сходу України : посіб. для практиків соціальної сфери / Мельник Л.А. та ін. ; за ред. Волинець Л.С. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Калита», 2015. – 72 с.
12. Олійник О. О. Сімейне дозвілля як форма психологічної допомоги / О.О. Олійник // Питання культурології. – 2014. – Вип. 30. - С. 88-94. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Pkl_2014_30_13
13. Соціальна робота : словник-довідник / наук. ред. В. М. Піча. 2-е вид., перероб. та доп. Львів : Новий Світ 2000, 2018. – 616 с. (Вища освіта в Україні).
14. Спіріна, Т. П. Формування професійно-етичних якостей майбутніх фахівців соціальної сфери / Т.П. Спіріна // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2016. №1 (55). – С. 151-156.
15. Сушик Н. С. Соціальна робота у сфері дозвілля молоді: теоретичний аспект / Н. С. Сушик // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки : [зб. наук. праць]. Сер.: Педагогічні науки. 2014. –№ 1 (278).
16. Філімонов С. Аналіз понять "дозвілля" в сучасній науковій літературі / С. Філімонов // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер. : Педагогічні науки. 2016. Вип. 121(2). – С. 188-192.
17. Яременко Л. Позашкільна освіта як навчальна, виховна і дозвіллева діяльність / Л. Яременко // Вища освіта України : теорет. та наук.-метод. часопис. 2015. №4. – С.52-58.

Навчально-методична карта дисципліни «Соціальна робота у сфері дозвілля»

Разом: 135 год.: лекції – 36 год., семінарські заняття – 14 год., практичні заняття - 14, підготовка і складання підсумкового контролю – 30 год., самостійна робота – 33 год., модульний контроль - 6 год.

Модул	Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2					Змістовний модуль 3									
Назва модуля	Теоретичні засади соціальної роботи в сфері дозвілля					Соціально-педагогічні інститути дозвілевої сфери					Особливості діяльності соціального педагога як організатора дозвілля. Методика організації дозвілевої діяльності з різними категоріями населення									
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17			
Теми лекцій	Сфера дозвілля як предмет соціальної	Становлення та розвиток сфери дозвілля в Україні та за кордоном	культури дозвілля діяльність як складова соціокультурної	Структура дозвілевої діяльності. Суть і призначення відпочинку	Педагогіка дозвілля	Організація дозвілевої роботи в клубах за місцем проживання, дозвілевих центрів, дозашкільних закладах	Організація дозвілевої соціально-педагогічної роботи в умовах оздоровчого лабору	Дозвілева робота в парках, туристичних комплексах і готелях	Музей як центр дозвілля. Бібліотеки.	Світова інфраструктура дозвілля	Функції та завдання соціального педагога як організатора дозвілля.	Основи сценарної роботи як складова організації дозвілевої	Гра в культурно - дозвілевій діяльності соціального педагога. Анімаційна робота.	Особливості організації дозвілевої роботи соціального педагога з підлітками.	Організація родинного (сімейного) дозвілля.	Організація соціально-дозвілевої роботи з дітьми ВПО та з дітьми з інвалідністю.	Організація дозвілля з особами похилого віку			
Теми семінарських занять	Теоретичні засади дозвілевої діяльності.		Характерні особливості здійснення педагогіки дозвілля			Здійснення дозвілевої діяльності в різних соціальних інститутах					Професійний портрет педагога дозвілевої сфери.		Основи сценарної роботи.		Створення заявки на сценарій		Ігрова діяльність в системі культурно-дозвілевої діяльності		Організації дозвілля з соціально незахищеними верствами населення	
Теми практичних занять	Досвід організації дозвілевої діяльності за кордоном					Спроектувати план роботи клубу за місцем проживання		дозвілевих форм соціального педагога в умовах літнього оздоровчого		Музеї і бібліотеки як хранителі культурної спадщини світу.	Основи сценарної роботи.		Створення заявки на сценарій		Методика проведення ігор		Охарактеризувати особливості організації дозвілля з різними типами сімей.			
Самост.	5 балів за кожен модуль																			
Види поточних	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)					Модульна контрольна робота 2 (25 балів)					Модульна контрольна робота 3 (25 балів)									
Підсумк.	Екзамен Коефіцієнт: 5,28																			

